

Sygn. akt I C 1743/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	Sędzia SO Alina Gąsior
Protokolant	staż. Izabela Małgorzaciak

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2022 r. roku w P.

na rozprawie

sprawy z powództwa **I. B., B. B. (1)**

przeciwko **Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W.**

o ustalenie i zapłatę

- ustala, że umowa o kredyt hipoteczny nr KH/ (...) zawarta w dniu 17 października 2006 roku pomiędzy powodami I. B. i B. B. (1) a Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. jest nieważna;
- zasądza od pozwanego Banku (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów I. B. i B. B. (1) łącznie kwotę 75.254,20 (siedemdziesiąt pięć tysięcy dwieście pięćdziesiąt cztery 20/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27 sierpnia 2021 roku do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanego Banku (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów I. B. i B. B. (1) kwotę 6.434,00 (sześć tysięcy czterysta trzydzieści cztery 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 1743/21

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 19 listopada 2021 r. powodowie I. B. i B. B. (2), reprezentowani przez pełnomocnika, wnieśli przeciwko pozwanemu Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. o:

- zasądzenie od strony pozwanej Banku (...) S.A. na rzecz małżonków I. B. i B. B. (1) do ich majątku objętego wspólnością ustawową majątkową kwoty 75.254.20 zł tytułem nienależnego świadczenia na podstawie art. 410 k.c., w związku z nieważnym charakterem Umowy o kredyt hipoteczny nr KH/ (...) zawarta w dniu 17.10.2006 r., tj. tytułem rat kapitałowo-odsetkowych od wyżej wskazanego kredytu uiszczonych na rzecz pozwanego przez stronę powodową, a także innych świadczeń spełnionych na rzecz strony powodowej z związku z umową kredytu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 27.08.2021 r. do dnia zapłaty,
- ustalenie, iż Umowa o kredyt hipoteczny nr KH/ (...) zawarta w dniu 17.10.2006 r., zawarta pomiędzy Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. a małżeństwem I. B. i B. B. (1) jest nieważna;

ewentualnie:

3. zasądzenie od strony pozwanej Banku (...) S.A. na rzecz małżonków I. B. i B. B. (1) do ich majątku objętego wspólnością ustawową majątkową kwoty 23.767,00 PLN tytułem nienależnego świadczenia na podstawie art. 410 k.c. w związku z zamieszczeniem w Umowie Kredytowej klauzul indeksacyjnych jako postanowień niedozwolonych tytułem nadpłaty rat kapitałowo-odsetkowych od kredytu uiszczonych na rzecz pozwanego przez stronę powodową oraz innych świadczeń spełnionych na jego rzecz przez stronę powodową na podstawie klauzul indeksacyjnych z Umowy Kredytu w raz z odsetkami ustawowe mi za opóźnienie liczone mi od dnia 27.08.2021 r. do dnia zapłaty oraz ustalenia, że postanowienia § 2 ust. 2, § 7 ust. 1 Umowy o kredyt hipoteczny nr KH/ (...) zawarta w dniu 17.10.2006 roku zawartej pomiędzy Bankiem (...) S.A., a stroną powodową oraz § 8 ust. 3 Regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej stanowią niedozwolone postanowienia umowne i tym samym zgodnie z art. 385¹ k.c. nie wiążą strony powodowej (są wobec strony powodowej bezskuteczne) ze skutkiem wstecznym od chwili zawarcia umowy kredytu,

4. zasądzenie od pozwanego na rzecz strony powodowej na rzecz małżonków I. B. i B. B. (1) do ich majątku objętego wspólnością ustawową majątkową zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłat) oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 34,00 zł.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że w dniu 17 października 2006 r., działając jako konsumenci, zawarli z pozwanym Bankiem (...) S.A. umowę o kredyt hipoteczny nr KH/ (...) indeksowany kursem (...). Powodowie zakwestionowali umowę, wskazując, że indeksacja kursem (...) jest sprzeczna z właściwością (naturą) stosunku prawnego, sprzeczna z prawem oraz zasadą swobody umów, narusza interesy konsumenta, a jej postanowienia godzą w równowagę kontraktową stron. Powodowie wskazali także, że umowa zawiera postanowienia określające zasady ustalania wysokości salda kredytu i wysokości poszczególnych rat w oparciu o kursy waluty obcej, które w swej istocie są klauzulami niedozwolonymi (§ 2 ust. 2 i § 7 ust. 1 umowy oraz § 8 ust 3 regulaminu), skutkującą nieważnością umowy, ewentualnie umowa winna być wykonywana z ich pominięciem. Powodowie wskazali, że w sytuacji uznania za niewiązącą umowy kredytowej powodom przysługuje zwrot wszelkich kwot zapłaconych bankowi w związku z wykonywaniem przez niego umowy kredytowej, z kolei w przypadku uznania poszczególnych klauzul za niedozwolone powodom przysługuje roszczenie o zwrot kwot przez nich nadpłaconych, które to świadczenia są nienależne. Powodowie w przypadku uznania umowy za nieważną żądają kwoty 75.254,20 zł stanowiącej łączną kwotę rat kapitałowo-odsetkowych uiszczonych na rzecz pozwanego przez stronę powodową w walucie polskiej w związku z Umową Kredytu. Ewentualnie kwoty 23.767,00 zł stanowiącej różnicę pomiędzy łączną wysokością rat kapitałowo-odsetkowych uiszczonych przez powodów, a łączną wysokością rat kredytu (kapitału i odsetek), którą powodowie zobowiązani byłiby uiścić na rzecz pozwanego, przy założeniu, że saldo początkowe wynoszące 80.800,00 zł nie uległo indeksacji do (...), kredyt oprocentowany jest według stawki i marży wskazanych w umowie kredytowej i podlega spłacie w ratach wskazanych w umowie kredytowej. Jako interes prawny powodowie wskazali niepewność prawa oraz podstawę do wykreślenia hipoteki i interesu tego nie wyklucza możliwość wystąpienia z powództwem o świadczenie.

W odpowiedzi na pozew pozwany Bank (...) S.A. z siedzibą w W., reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych i kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się orzeczenia. Pozwany zakwestionował roszczenie co do zasady i co do wysokości. Pozwany wskazał przede wszystkim, że umowa kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem waluty obcej jest dopuszczalna na płaszczyźnie prawa i brak jest podstaw do stwierdzenia jej bezwzględnej nieważności, a także nie zawiera ona niedozwolonych klauzul umownych. Pozwany zakwestionował istnienie interesu prawnego po stronie powodów oraz roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Pozwany podniósł również zarzut przedawnienia części roszczenia.

Strony podtrzymały swoje stanowiska w toku postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 października 2006 r. powodowie zawarli z pozwanym Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. umowę o kredyt hipoteczny nr KH/ (...). Na podstawie umowy Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji powodów kwotę 80.800.00 zł. Cel kredytu został określony jako budowa domu dla kwoty 80.000 00 zł oraz koszty wliczone w kredyt dla kwoty 800,00 zł. Powodowie zobowiązali się do spłaty kredytu w 360 ratach miesięcznych, w tym 3 ratach obejmujących odsetki w okresie karencji spłaty kredytu oraz 357 równych ratach miesięcznych, które zawierają malejącą część odsetek oraz rosnącą część raty kapitałowej. Spłata kredytu miała następować poprzez bezpośrednie potrącanie przez Bank należnych mu kwot z rachunku Kredytobiorcy w Banku.

Kredyt oprocentowany miał być według zmiennej stopy procentowej. W chwili zawarcia umowy oprocentowanie kredytu wynosiło 3,2108 % w stosunku rocznym, co stanowi sumę stopy referencyjnej LIBOR 3M (...) obowiązującej w dniu sporządzenia Umowy oraz marży w wysokości 1.40 p.p., stałej w całym okresie kredytowania. Stopa referencyjna zmienia się w cyklu kwartalnym i przyjmuje wartość z ostatniego dnia roboczego ostatniego miesiąca poprzedzającego kolejny kwartał kalendarzowy.

Zabezpieczeniem spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi kosztami Kredytobiorca ustanowić miał hipotekę kaucyjną do kwoty 137 360.00 PLN na rzecz Banku na nieruchomości stanowiącej działkę gruntu położonej - Kolenia R. R. (97-221), działka nr: (...). Dodatkowo do czasu otrzymania przez Bank odpisu z księgi wieczystej z prawomocnym wpisem hipoteki, zabezpieczeniem kredytu będzie ubezpieczenie kredytów zabezpieczonych hipotecznie na podstawie umowy zawartej przez Bank z Towarzystwem (...) S.A. Koszty ubezpieczenia ponosił Kredytobiorca.

Ustalenie wysokości kwoty wypłacanego kredytu, jak i zwracanego wiązało się z odwołaniem do wysokości kursów walut ustalanych w (...).

Zgodnie z § 2 ust. 2 umowy: Kredyt jest indeksowany do (...), po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Po uruchomieniu kredytu lub pierwszej transzy kredytu wypłacanego w transzach Bank wysłał do Kredytobiorcy pismo informujące o wysokości pierwszej raty kredytu, kwocie kredytu w (...) oraz jego równowartości w PLN zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu/ transzy, przy czym zmiany kursów walut w trakcie okresu kredytowania mają wpływ na wysokość kwoty zaciągniętego kredytu oraz raty kapitałowo odsetkowej.

Zgodnie z § 7 ust. 1 umowy: Kredytobiorca zobowiązuje się spłacić kwotę kredytu w (...) ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z (...) Banku (...) SA.

Zgodnie z § 8 ust. 3 regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej: W przypadku kredytu w walucie obcej kwota raty obliczona jest według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia spłaty. Powodowie złożyli podpisy pod treścią regulaminu.

W umowie powodowie oświadczyli, że otrzymali pismo „Informacja dla Wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej” i zapoznali się z nim.

/dowód: umowa kredytu hipotecznego nr KH/ (...) k.44-46v, regulamin kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej k.176-184v/

Pismo zatytułowane „Informacja dla Wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej” zawierało informacje w zakresie ryzyka zmian kursów walutowych oraz ryzyka zmian stóp procentowych. Pismo zawierało tabelę z sytuacjami modelowymi ze wskazaniem szacowanej wysokości raty.

/dowód: informacja dla wnioskodawców k.196-196v/

Na kwotę kredytu składały się m.in.

- 4.506,94 zł z tytułu ubezpieczenia na życie,
- 2.479,48 zł z tytułu ubezpieczenia nieruchomości,
- 228,00 zł z tytułu refinansowania kosztów ubezpieczenia pomostowego,
- 800 zł z tytułu prowizji.

/dowód: zaświadczenie wystawione przez Bank z dnia 10.07.2021 r. k.66-66v/

Zgodnie z wnioskiem kredytowym z dnia 7 września 2006 r., który wpłynął do banku w dniu 9 września 2006 r. powodowie wnosili o kredyt w wysokości 80.000 zł powiększony o prowizję w wysokości 800 zł w walucie (...). Powodowie nie zadeklarowali prowadzenia działalności gospodarczej.

/dowód: wniosek kredytowy k.172-174/

Powodowie posiadali również zdolność kredytową w zakresie kredytu złotówkowego. Przewidywana rata przy kredycie złotówkowym przy oprocentowaniu 5,22% wynosiła 446,23 zł, zaś przy kredycie we frankach szwajcarskich przy oprocentowaniu 3,21% wynosiła 365,98 zł.

/dowód: parametry wyjściowe symulacji k.204/

Kredyt został wypłacony w 2 transzach:

1. kwota 50.800,00 zł została wypłacona dnia 25.10.2006 r. i stanowiła równowartość 21.339,16 CHF po kursie 2, (...),
 2. kwota 29.999,99 zł została wypłacona dnia 23.03.2007 r. i stanowiła równowartość 12.867,25 CHF po kursie 2, (...),
- łącznie 80.799,99 zł, co stanowi równowartość 34.206,41 CHF.

/dowód: zaświadczenie wystawione przez Bank z dnia 14.07.2021 r. k.66/

Strony w dniu 23 sierpnia 2019 r. zawarły aneks do powyższej umowy, który dotyczył cesji na rzecz Banku praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie kredytu od ognia i innych zdarzeń losowych w towarzystwie akceptowanym przez Bank.

/dowód: aneks k.171/

Powodowie przed podpisaniem umowy zapoznali się z ofertą innych banków, ostatecznie skorzystali z oferty pozwanego. Powodowie początkowo chcieli zaciągnąć kredyt w złotówkach. Powodowie odbyli łącznie dwa spotkania w pozwanym banku, na drugim odbyło się podpisanie umowy kredytu frankowego.

Pracownik banku poinformował powodów o ryzyku zmiany kursu franka szwajcarskiego i przedstawił im schemat zależności tego kursu i wysokości rat w oparciu o kursy z okresu pół roku przed zawarciem umowy. Późniejsze raty powodów naliczane były przez bank w oparciu o znacznie wyższe kursy niż przedstawione. Pracownik nie wyjaśnił powodom, czym jest tabela kursowa banku. Powodowie nie negocjowali umowy w zakresie wysokości kursu walut, marży czy oprocentowania. Nie została im przedstawiona taka możliwość. Powodowie nie dysponowali umową przed jej podpisaniem w banku.

Pracownik przedstawił walutę franka szwajcarskiego jako stabilną, informując, że w przypadku wzrostu kursu, będzie on niewielki.

Kredyt został wypłacony powodom w złotychkach, w dwóch transzach. Harmonogram spłat obejmował raty we frankach. Powodowie spłacają kredyt w złotychkach, w ten sposób, że bank pobiera z ich konta raty, które sam wylicza. Raty powodów podlegają wyższym kursom niż objęte symulacją pracownika banku przy zawieraniu umowy.

Strony w chwili zawarcia umowy nie prowadziły działalności gospodarczej. Powodowie mieszkają na nieruchomości sfinansowanej z kredytu.

/dowód: zeznania powódki I. B. protokół k.314-315, zeznania powoda B. B. (1) protokół k.315-316/

Pismem z dnia 27.07.2021 r. powodowie złożyli reklamację dotyczącą przedmiotowej Umowy Kredytu. Powodowie zakwestionowali m.in. klauzule umowne zastosowane przez Bank dotyczące zasad ustalania kursów walut służących do przeliczania kwoty kredytu i wysokości rat kapitałowo-odsetkowych. Powodowie jednocześnie wezwali pozwanego bank do zapłaty nienależnych świadczeń.

W odpowiedzi, pismem z dnia 12.08.2021 r. pozwany bank poinformował powodów, iż reklamacja została rozpatrzona negatywnie.

/dowód: reklamacja powodów z dnia 27.07.2021 r. k.60-61v, odpowiedź Banku na Reklamację z dnia 12.08.2021 r. k.63-65/

Od 25 października 2006 r. do 25 października 2021 r. powodowie spłaci tytułem kapitału i odsetek kwotę 75.254,20 zł.

/dowód: zaświadczenie wystawione przez Bank z dnia 10.07.2021 r. wraz załącznikiem k.66-76v, dowody zapłaty k.76-79, wyliczenia powodów k.80-83/

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o wyżej wskazane dowody. Sąd dokonał ustaleń faktycznych w oparciu o treść dokumentów bankowych, które nie były w toku postępowania kwestionowane przez strony, jak również brak było podstaw do podważania ich prawdziwości oraz treści. Postanowienia umowy kredytowej łączące strony były niesporne w sprawie. Sąd za wiarygodne uznał zeznania powodów, bowiem korespondowały ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, były logiczne i konsekwentne, nie zawierały sprzeczności podważających ich wiarygodność, jedynie poza stwierdzeniem o braku zdolności kredytowej przy kredycie złotówkowym. Okoliczność ta nie miała jednak znaczenia dla oceny prawnej żądania o ustalenie nieważności. Co do braku możliwości negocjacji szczegółowych warunków umowy, w tym zwłaszcza co do postanowień określających zasady indeksacji, oraz zawarcia umowy przy wykorzystaniu wzorca stosowanego przez bank ich zeznania były także zgodne doświadczeniem życiowym, a nie zostały przedstawione dowody wykazujące odmienny stan faktyczny w tym zakresie. Załączona do odpowiedzi na pozew instrukcja posługiwania się aplikacją do negocjacji warunków przy produktach hipotecznych nie dość, że jest nieczytelna (zła jakość graficzna), to pozwany nie wykazał, że w ogóle była ona dostępna dla powodów (z pierwszej strony instrukcji wynika, że plik z aplikacją musiał być wpiery wysyłany do klientów). W zakresie informacji o ryzyku kursowym przekazanej podczas zawarcia umowy, czego powodowie nie kwestionowali, dostrzec należy, że pisemna informacja (k.196) nie dowodzi, że powodowie w sposób rzetelny zostali poinformowani o zasadach funkcjonowania kredytu w obcej walucie, w tym właśnie o ryzyku kursowym.

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i 5 kpc pominął wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu finansów i bankowości, uznając, że dowód ten nie ma znaczenia dla rozpoznania istoty sprawy. Wobec zasadności powództwa głównego postępowanie dowodowe obejmowało ustalenie kwoty nienależnie pobranego świadczenia przez bank od powodów, nie zaś ustalenie korzyści po ich stronie czy też wzajemnego rozliczenia stron. Ustalając wysokość zobowiązania, Sąd przyjął wyliczenia powodów na podstawie dokumentów wystawionych przez pozwanego (k.67-75), których wiarygodności pozwany nie kwestionował, oraz potwierdzenia wpłat (k.76-79), które w istocie ustalał i pobierał sam pozwany. Pozwany w zakresie wyliczeń nie przedstawił też żadnej merytorycznej argumentacji podważającej ich rzetelność, a tym samym uzasadniającej dokonanie innych niż powodowie wyliczeń.

Na tej samej podstawie Sąd pominął również wnioski powodów o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, gdyż był złożony jedynie ewentualnie na wypadek nieuwzględnienia powództwa głównego.

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i 5 kpc pominął dowód z zeznań świadków A. C. i R. Z.. Przede wszystkim wskazać należy, że świadkowie ci nie brali udziału w procedurze związanej z udzieleniem kredytów powodom, w konsekwencji dowód został zgłoszony jedynie na fakty dotyczące ogólnej procedury zawierania takich umów, a zatem bez uwzględnienia tego, jak przebiegały spotkania z przedstawicielem banku, jaki był zakres pouczeń i informacji przekazanych powodom na temat produktu – kredytu hipotecznego, jakie dokumenty powodowie otrzymali w chwili zawarcia umowy, czy powodowie mieli możliwość negocjowania umowy. Również na tej podstawie Sąd nie czynił również ustaleń z protokołów rozpraw zawierających zeznania K. M. i J. C.. Okoliczności związane z funkcjonowaniem kredytu hipotecznego oraz zasadami ustalania kursów walut stanowią okoliczności leżące poza stosunkiem łączącym strony, będąc jedynie wewnętrznymi procedurami banku, a zatem na ich podstawie powodowie nie mogli przewidzieć, jak będzie kształtowało się ich zobowiązanie względem banku.

Natomiast żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w ocenie Sądu nie miały zgromadzone w aktach sprawy dokumenty w postaci opinii prywatnych, stanowisk instytucji, prognoz oraz raportów jako niezwiązane bezpośrednio z umową łączącą strony. Sąd nie był bowiem w żadnym zakresie związany stanowiskami czy poglądami osób trzecich, a wskazane materiały stanowiły jedynie część argumentacji strony.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości co do roszczenia głównego o zapłatę i ustalenie. Taki stan rzeczy czynił bezprzedmiotowym odwołanie się do roszczeń ewentualnych, albowiem z uwagi na ich charakter Sąd przystępuje do ich rozpoznania wyłącznie w przypadku, gdy nie uwzględni roszczenia głównego.

I. Powództwo o ustalenie

Określone przez powodów żądanie ustalenia nieważności umowy znajduje swą podstawę prawną w treści art. 189 kpc, zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez Sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

1. interes prawny

Zdaniem Sądu, powodom przysługuje interes prawny w dochodzeniu ustalenia nieważności umowy. Rozstrzygnięcie pozwoli powodom uniknąć ewentualnych sporów w przyszłości w zakresie wysokości świadczenia pieniężnego należnego pozwanemu bankowi. Umowa z dnia 17.10.2006 r. została zawarta na okres 360 miesięcy, tj. 30 lat i obecnie strony są nadal związane umową. Dopóki strony wiąże umowa, powodowie nie mogą domagać się rozliczenia umowy, bowiem żądania te zaktualizują się w przypadku ustalenia, że zaskarżone postanowienie umowne nie wiąże stron. Bez rozstrzygnięcia na przyszłość o zasadach rozliczenia kredytu, nie istnieje możliwość definitywnego zakończenia sporu. Rozstrzygnięcie roszczenia o ustalenie nieważności umowy zniesie stan niepewności strony powodowej w zakresie wysokości rat i sposobu ich rozliczania.

Sama możliwość wytoczenia powództwa o świadczenie nie wyczerpuje interesu prawnego w żądaniu ustalenia. Zakresem res iudicata objęta jest sentencja wyroku, zaś przesłankowe ustalenie nieważności umowy i zasądzenie na tej podstawie kwot nienależnie wypłaconego świadczenia, nie będzie zawierało ww. rozstrzygnięcia w sentencji. Może więc dojść do sytuacji, w której pozwany będzie zobligowany do zwrotu kwot rat, ale nadal będzie domagać się kolejnych rat kredytu na przyszłość, zaś powodowie będą zmuszeni bronić się kolejnym powództwem tym razem o ustalenie, bądź w sytuacji wypowiedzenia umowy – powództwem przeciwegzekucyjnym.

Ponadto kwestia ustalenia nieważności umowy będzie miała wpływ na roszczenie o wykreślenie hipoteki zabezpieczającej. Hipoteka wygasa na skutek wygaśnięcia wierzytelności (art. 94 ustawy o księgach wieczystych i

hipotece), zatem dopiero ustalenie nieważności umowy kredytu spowoduje możliwość wykreślenia hipoteki z księgi wieczystej.

W konsekwencji należy przejść do oceny ważności zawartej przez powodów z pozwanym bankiem umowy kredytu.

2. ocena nieważności umowy

W zakresie roszczenia o stwierdzenie nieważności umowy kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej podstawowe znaczenie ma art. 58 kc. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (art. 58 § 1 kc). Nieważna jest również czynność sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 kc). Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (art. 58 § 3 kc).

Oceniając ważność czynności prawnej nie można przypisywać dominującego znaczenia ani okolicznościom poprzedzającym zawarcie umowy, ani sposobowi jej wykonania. O ważności umowy orzeka się oceniając jej treść i cel z daty zawarcia umowy, a nie sposób jej faktycznego wykonania.

Uznanie umowy kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej za nieważną w całości wymaga ustalenia, że umowa taka jest sprzeczna z ustawą, ma na celu obejście ustawy, ewentualnie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Tylko takie ustalenie umożliwi uznanie całej konstrukcji umowy kredytowej, w szczególności charakterystycznego dla tej konstrukcji elementu waloryzacji, za nieważną. Koniecznym będzie tu zatem rozważenie, czy sama konstrukcja umowy kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej jest sprzeczna przede wszystkim z przepisami prawa bankowego i ewentualnie z regulacją ustawową wprowadzającą zasadę swobody umów.

Z kolei w zakresie roszczenia opartego na abuzywności poszczególnych postanowień zawartych w łączącej strony umowie kredytowej istotnymi są przepisy art. 385¹ kc. Przy stwierdzeniu abuzywności niektórych postanowień umownych umowa nadal może wiązać strony w pozostałym zakresie albo – o ile po stwierdzeniu abuzywności tych postanowień nie da się wykonać – umowa może być również uznana za nieważną.

2.1. nieważności umowy kredytu z uwagi na konstrukcję tej umowy

W pierwszej kolejności Sąd dokonał oceny nieważności umowy kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej z uwagi na konstrukcję tej umowy.

Zawarta przez strony umowa kredytu hipotecznego stanowi umowę kredytu złotych indeksowanego do waluty obcej. Bank wydaje kredytobiorcy określoną sumę kredytową w złotych, przy czym jej wysokość jest określana (indeksowana) według kursu danej waluty w dniu wydania (indeksowanie do waluty obcej po cenie kupna). Ustalenie takie następuje też w celu określenia wysokości rat kredytowych, do których kredytobiorca będzie zobowiązany w okresie trwania stosunku kredytowego. W dniu płatności konkretnych rat taka rata jest przeliczana zgodnie z umową na złote stosownie do kursu danej waluty, tj. po kursie jej sprzedaży kontrahentowi banku. W istocie przedmiotowy kredyt został zatem udzielony powodom w złotych polskich, a był jedynie indeksowany do kursu waluty obcej.

Zgodnie z art. 353 § 1 kc zobowiązanie polega na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika świadczenia, a dłużnik powinien świadczenie spełnić. Stosownie zaś do art. 353¹ kc, strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Przepis ten stanowi o naczelnej zasadzie prawa zobowiązań - zasadzie swobody umów.

Zgodnie z treścią art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy kredytowej przez strony (tj. Dz.U. z 2002 r., Nr 72 poz. 665 z późn. zm.) przez umowę kredytu

bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (ust.1). Umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy (ust. 2).

Warunkiem powstania ważnego zobowiązania, którego treścią jest obowiązek spełnienia świadczenia przez dłużnika na rzecz wierzyciela, jest dokładne określenie treści tego świadczenia albo przesłanek pozwalających na jego dokładne określenie. A zatem umowa o kredyt powinna w szczególności określać obowiązek zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu, a co za tym idzie wysokość rat, w których kredyt ma być spłacony.

Świadczenie musi być oznaczone, gdyż oznaczenie świadczenia w połączeniu z oznaczeniem sposobu zachowania się dłużnika pozwala na ustalenie treści stosunku zobowiązaniowego. Jeśli świadczenie nie zostanie oznaczone, nie można mówić o istnieniu zobowiązania ze względu na brak istotnego elementu stosunku zobowiązaniowego (zob. wyrok z 1 kwietnia 2011 roku, III CSK 206/10). Jeżeli brakujące essentialia negotii uzupełnił w umowie sam bank, to składając swoje oświadczenie woli, kredytobiorcy nie objęli nim tych istotnych postanowień umowy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2003 roku, III CZP 82/02).

W przedmiotowej umowie została określona wyłącznie kwota uruchomienia kredytu, tj. zobowiązanie banku do wypłaty określonej kwoty wyrażonej w PLN. Nie zostały natomiast określone świadczenia powodów. Wysokość świadczenia kredytobiorcy została bowiem określona w ten sposób, że kwotę kredytu przeliczano najpierw ze złotych na franki szwajcarskie, po kursie wskazanym przez bank, uzyskując równowartość kredytu wyrażoną w walucie obcej. Następnie w celu określenia każdej kolejnej raty przeliczano wskazywaną przez bank kwotę w (...) na złotówki po kursach ustalanych przez kredytodawcę w jego tabeli kursów. Kredytodawca mógł zatem dwukrotnie poprzez kształtowanie kursu wpływać w sposób dowolny na wysokość świadczenia kredytobiorcy. Pierwszy raz po wypłacie kredytu (w dniu 25.10.2006 r. i 23.03.2007 r.), przeliczając kwotę udzielonego kredytu na (...) po kursie ustalonym przez siebie, zaś drugi przy ustalaniu wysokości poszczególnych rat. Umowa nie precyzowała, w jaki sposób bank będzie ustalał kursy w tabelach, które miały mieć zastosowanie do dokonywanych przez powodów spłat w walucie PLN. Skoro zatem wypłaty transz były dokonywane w późniejszym terminie niż dzień zawarcia umowy, to na datę zawarcia umowy wysokość kredytu wyrażona w (...) nie była znana. Na marginesie dostrzec też należy, iż klauzula indeksacyjna w istocie doprowadziła do tego, że ostatecznie bank udostępnił powodom inną kwotę niż wynikała z umowy, tj. 80.799,99 zł.

Kursy te w świetle umowy mogły być ustalane przez pozwanego w sposób dowolny. Przedmiotowa umowa nie ograniczała w żaden sposób działania mechanizmu indeksacji w przypadku naliczania rat. Dopuszczała zatem sytuację, że bank oddając do dyspozycji kredytobiorcy określoną kwotę, może otrzymać w zamian zwrot kwoty większej lub mniejszej, co staje się faktem przy kilkukrotnym wzroście lub spadku kursu waluty obcej, w porównaniu do kursu z dnia wypłacenia kredytu. W konsekwencji umowie o takiej treści nie udaje się sprostać ustawowemu wymogowi oddania do dyspozycji kredytobiorcy i zwrotu bankowi tej samej kwoty kredytu.

Brak określenia świadczenia powodów wynikał z pozostawienia bankowi swobody w określaniu kursów waluty, do której kredyt był indeksowany i nieokreśleniu wysokości części kapitałowej w poszczególnych ratach, co uniemożliwiało wyliczenie wysokości każdej z rat. Umowa stron jest dotknięta brakiem sprecyzowania treści świadczenia kredytobiorcy, a tym samym treści stosunku zobowiązaniowego.

Ponadto zwrócić należy uwagę, iż umowne klauzule waloryzacyjne (art. 358¹ § 2 kc) zabezpieczają przed ryzykiem znaczącej zmiany siły nabywczej pieniądza prowadzącej do pokrzywdzenia jednej ze stron stosunku obligacyjnego.

Miernik wartości powinien być przy tym takiego rodzaju, aby w odniesieniu do stanu gospodarki pozwalał utrzymać wartość kwoty kredytu, która pozostaje do spłaty na realnym poziomie. Instytucja indeksacji walutowej w umowie kredytu bankowego służyć ma przede wszystkim utrzymywaniu wartości świadczeń w czasie, gdyż kredyt to zwykle umowa długoterminowa. Jednakże indeksowanie kredytu złotowego do waluty, która zmienia kurs w oderwaniu od realnego stanu polskiej gospodarki, spełnia funkcje, jakim ma służyć waloryzacja umowna. W latach poprzedzających zawarcie umowy oraz po jej podpisaniu, relacje franka szwajcarskiego do złotego odrywały się od realnych zmian w polskiej gospodarce. W czasie, kiedy waluta (...) zdrożała w relacji do złotówki dwukrotnie, żadnego porównywalnego wzrostu cen nie odnotowano na polskim rynku nieruchomości, wysokości cen innych produktów, płac, czy innego wskaźnika krajowej gospodarki. Indeksacja w wersji zastosowanej w przedmiotowej umowie nie spełniała zatem swojej podstawowej funkcji, a jej instrumentalne użycie nie zmierza do realizacji celu, któremu ta instytucja ma służyć.

Dostrzec należy także, iż co do zasady bank może czerpać zysk z umowy kredytu wyłącznie w postaci odsetek oraz prowizji. W oparciu o przedmiotową umowę bank zastrzegł na swoją rzecz dodatkowy zysk w postaci marży na kursie, który uzyskiwał on poprzez dokonywanie przeliczeń waluty w oparciu o dowolnie ustalany przez siebie banku kurs waluty.

A zatem przedmiotowa umowa jest sprzeczna z art. 353¹ kc i art. 69 prawa bankowego z uwagi na dwie jej istotne wady prawne. Po pierwsze w umowie brak było określenia wysokości świadczenia, do spełniania którego zobowiązany był kredytobiorca, nie określono kwot rat, w których miał być spłacany kredyt, ani obiektywnego i weryfikowalnego sposobu ich ustalenia. Po drugie zastosowany w umowie sposób indeksacji powodował, że kredytobiorca mógł być i był zobowiązany do zwrócenia bankowi kwoty innej niż kwota przekazanego mu wcześniej kredytu. W konsekwencji umowa ta jest nieważna na podstawie art. 58 kc.

Powyższego nie sanują późniejsze czynności faktyczne i prawne, a wszelkie czynności dokonywane po zawarciu umowy powinny podlegać rozliczeniu na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Wejście w życie ustawy antyspreadowej (tj. ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku – o zmianie ustawy Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 165, poz. 984) nie spowodowało, że zamieszczone w umowie kredytowej klauzule waloryzacyjne, nieokreślające szczegółowo sposobu ustalania kursu waluty waloryzacji, przestały być abuzywne (por. uchwała Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 roku, sygn. akt V CSK 382/18, wyrok Sąd Apelacyjny w Białymstoku z 14 grudnia 2017 roku, sygn. akt I ACa 447/17). Przedmiotowa umowa była przez wiele lat wykonywana przez powodów, jednakże nie stanowiło to przeszkody do badania jej ważności i ostatecznie ustalenia, że była ona nieważna. Ograniczenia swobody umów obowiązują z mocy prawa i faktycznie nie wywołują skutku prawnego, jeśli żadna ze stron umowy jej nie zakwestionuje. W konsekwencji umowa sprzeczna z ustawą może zostać zawarta i być wykonywana, dopóki żadna ze stron nie wystąpi do sądu o stwierdzenie nieważności tej umowy ze względu na naruszenie art. 353¹ kc.

Niezależnie od powyższych rozważań Sąd odniósł się także do abuzywności klauzul waloryzacyjnych, znajdujących się w zawartej przez strony umowie kredytu.

2.2. nieważności umowy kredytu z uwagi na klauzule niedozwolone

Sąd poddał ocenie klauzule umowne zawarte § 2 ust. 2 i § 7 ust. 1 umowy oraz § 8 ust. 3 regulaminu pod kątem spełnienia przesłanek z art. 385¹ kc i wywodzonych z tego skutków.

W zakresie ochrony praw konsumenta przed naruszeniami słuszności kontraktowej istnieją przepisy szczególne (w tym art. 385¹ - 385³ kc) wprowadzające instrument wzmożonej względem zasad ogólnych kontroli treści postanowień narzuconych przez przedsiębiorcę pod kątem poszanowania interesów konsumentów, a także szczególną sankcją mającą niwelować niekorzystne skutki zastosowania klauzul abuzywnych. Przepisy dotyczące nieuczciwych postanowień umownych stanowią implementację do krajowego systemu prawnego Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.UE.L 1993 Nr 95, str. 29) należy zatem odwołać się do znacznego dorobku orzeczniczego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Kluczowa w tym zakresie jest wykładnia art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13, który nakłada na Państwa Członkowskie

obowiązek zapewnienia, że nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków.

Zgodnie z art. 385¹ § 1-4 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanej konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4). W większości analogiczne przesłanki uznania postanowień umownych za niedozwolone przewidują też przepisy art. 3 ust. 1 i 4 ust. 1 i 2 dyrektywy 93/13/EWG.

Najistotniejsze w ocenie klauzuli waloryzacyjnej jest wykazanie, czy rażąco narusza ona interesy konsumenta. Trzeba mieć przy tym na uwadze, że jest to jedyna przesłanka, której sformułowanie różni się w prawie krajowym i prawie wspólnotowym. Zgodnie bowiem z przepisem art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG warunki umowy, uznaje się za nieuczciwe, jeśli powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. Nie ma wątpliwości, że ścisła interpretacja przesłanki określonej w prawie polskim byłaby niezgodna z dyrektywą, dlatego konieczne jest uwzględnienie w rozszerzającej wykładni pojęcia „rażące naruszenie interesów konsumenta”, tak by objęło ono sytuację „znaczącej nierównowagi praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta”.

Dla oceny abuzywności miarodajny nie jest sposób wykonywania umowy (sposób faktycznego wykorzystywania ocenianego postanowienia). Oceny, czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 kc), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (tak uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17).

W niniejszej sprawie powodowie podpisując przedmiotową umowę kredytu działali jako konsumenci. Zgodnie bowiem z treścią art. 22¹ kc za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Kwestionowane klauzule nie podlegały indywidualnym uzgodnieniom ze stroną powodową w jakimkolwiek zakresie. Pozwany bank, na którym spoczywał obowiązek wykazania, że postanowienia przedmiotowej umowy kredytowej dotyczące wypłaty oraz spłaty kredytu przy wykorzystaniu przeliczenia waluty obcej, także w zakresie w jakim odsyłały do sporządzonych przez niego Tabel kursów, były przedmiotem indywidualnych uzgodnień pomiędzy stronami, obowiązkowi temu w żaden sposób nie sprostał. Kluczowe jest natomiast, że umowę zawarto z wykorzystaniem wzorca umownego wykreowanego przez bank, zaś kwestionowane klauzule stanowiły jej integralny i nie zmodyfikowany w żaden sposób element. Taki sposób zawierania umowy wyklucza możliwość indywidualnego wpływania przez konsumenta na treść powstałego stosunku prawnego, poza ustaleniem kwoty kredytu, ewentualnie wysokości oprocentowania, marży czy prowizji. Zaznaczyć bowiem należy, iż wpływ konsumenta musi mieć bowiem charakter realny i rzeczywiście zostać mu zaoferowany, a nie polegać na teoretycznej możliwości wystąpienia z wnioskiem o zmianę określonych postanowień umowy. Pozwany nie wykazał zresztą, aby powodom zaoferowano możliwość negocjowania postanowień umowy kreujących mechanizm indeksacji kredytu do (...). W ocenie Sądu indywidualnym uzgodnieniem umowy nie jest również to, że po zapoznaniu się z ofertą banku, zaproponowaniu przez przedstawiciela banku kredytu frankowego, konsumenci złożyli wnioski o udzielenie konkretnego rodzaju kredytu. Zdolność kredytowa przy kredycie złotówkowym nie zmienia powyższej oceny. Indywidualnym uzgadnianiem postanowień umowy nie jest też akceptacja propozycji banku zawarcia takiej umowy, przyjęcie oferty nie oznacza realnej

możliwości, wpływu na kształt postanowień umowy przygotowanych na wzorcu przez bank. Ostatecznie brak indywidualnych uzgodnień wprost wynika z wiarygodnych zeznań powodów.

2.2.1. klauzule waloryzacyjne

Postanowienia dotyczące indeksacji kredytu – zarówno dotyczące sposobu przeliczenia kwoty kredytu na franki przy wypłacie kredytu, jak też zadłużenia wyrażonego we frankach na złotówki podczas spłaty poszczególnych rat – określają świadczenia główne stron. Dotyczą bowiem one bezpośrednio sposobu określenia kwoty wykorzystanego i spłacanego kredytu, a zatem elementów należących zgodnie z treścią art. 69 ustawy prawo bankowe do essentialia negotii umowy kredytu.

Postanowienia określające główne świadczenia stron nie podlegają ocenie nieuczciwego charakteru wyłącznie w przypadku, gdy na podstawie badania indywidualnego możliwe jest uznanie, że zostały sformułowane przez przedsiębiorcę prostym i zrozumiałym językiem. Powyższe oznacza, że umowa winna przedstawiać w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu, do którego odnosi się dane postanowienie, a także, w zależności od przypadku, związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych postanowieniach, tak by konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne (tak np. wyrok (...) z dnia 20 września 2017 r., w sprawie C-186/16, pkt 43 i 44).

W orzecznictwie krajowym przyjmuje się, że klauzule waloryzacyjne zawierające odniesienie do tabel kursowych banku, których treść ten bank miał sam ustalać wedle przyjętych przez siebie metod, nie określają wysokości świadczenia pieniężnego obciążającego powodów w sposób jednoznaczny i precyzyjny (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2019 r. III CSK 159/17 oraz z dnia 9 maja 2019 r. I CSK 242/18).

Klauzula waloryzacyjna przy wypłacie kredytu zawarta jest w § 2 ust. 2 umowy, stosownie do której kredyt jest indeksowany do (...) po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy.

W momencie wypłaty kwoty zadłużenia kredyt przeliczany jest po aktualnym kursie na daną walutę obcą. Nie wiadomo, jakie będzie ostateczne zadłużenie, ponieważ kwota kredytu jest uzależniona od kursu waluty. Zadłużenie jest zależne od kursu w dniu wypłaty kredytu lub poszczególnych transz kredytowych.

Kwestionowana klauzula nie zawiera określenia konkretnego mechanizmu waloryzacji kwoty wypłaconej w PLN do waluty waloryzacji (...). Mechanizmu obejmował przeliczenie kwoty wypłaconej w PLN na walutę waloryzacji (...) według kursu kupna waluty z tabeli kursowej pozwanego, jednakże z umowy nie wynikało, aby kurs waluty wpisywany do tabeli kursów obowiązującej w banku w dniu przeliczania całej kwoty kredytu na (...) musiał przybrać wartość rynkową albo jakąkolwiek wartość możliwą do ustalenia i przewidzenia przez drugą stronę umowy. Umowa, w tym regulamin, nie przewidywała żadnych kryteriów, wedle których miałyby być ustalony kurs z tabeli. Żadne ograniczenia swobody kształtowania kursu nie wynikały z umowy, zatem stosowanie jakichkolwiek praktyki w określaniu kursu waluty było swobodną decyzją pozwanego jako kredytodawcy i w każdej chwili mogło być dowolnie zmienione.

Klauzula waloryzacyjna w zakresie spłaty kredytu zawarta jest w § 7 ust. 1 umowy, zgodnie z którym spłata kwoty kredytu w (...) następuje z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z (...) Banku (...) SA.

Treść powołanych wyżej postanowień umowy, zawierająca wyłącznie odwołanie się do tabeli jednostronnie tworzonej przez bank nie wyjaśnia, w jaki sposób będzie kształtowana owa tabela, w szczególności na jakich danych ekonomicznych bank będzie się opierał, z jakiego źródła będą czerpane owe dane i na podstawie jakich przesłanek bank będzie dokonywał korekt uzyskanych danych (na jakich zasadach kształtowany będzie spread). Tego rodzaju informacje nie zostały zawarte również w innych punktach umowy czy regulaminie udzielania kredytów i. Z tej przyczyny – uwzględniając wymagania odnośnie do rozumienia pojęcia określenia głównego przedmiotu umowy w sposób jednoznaczny należy uznać, że analizowane postanowienia umowne, choć określają główne świadczenia

stron, nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, co otwiera drogę do kontroli ich abuzywności. Tym samym powyższa klauzula nie zawiera dostatecznych informacji pozwalających uzyskać konsumentowi wiedzę, co do tego, jak faktycznie kształtują się raty kredytu.

W ocenie Sądu zakwestionowane w sprawie niniejszej klauzule indeksacyjne w zakresie wypłaty i spłaty kredytu nie mogą zostać uznane za jednoznacznie sformułowane w rozumieniu art. 385¹ § 1 zd. 2 kc, skoro na ich podstawie powodowie nie byli w stanie oszacować kwot, jakie w przyszłości będą zobowiązani świadczyć na rzecz banku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18) i nie mogli zorientować się, w jakiej dokładnie sytuacji prawnej znajdują się na skutek zawarcia umowy i jakie potencjalne konsekwencje dla ich zobowiązań finansowych powstaną na gruncie przedmiotowych postanowień umownych.

2.2.2. niedozwolony charakter klauzul indeksacyjnych

Dyrektywa 93/13 wymaga, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu wymiany waluty obcej, a także związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach dotyczących uruchomienia kredytu, tak by konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne (wyrok (...) z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie C-26/13). Wyżej analizowane postanowienia umowy określając sposób ustalania kursu waluty, przewidują wyłącznie, że będzie się to odbywało według tabeli stosowanej przez bank. Postanowienie umowy, w którym bankowi przyznano uprawnienie do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu waloryzowanego kursem (...) poprzez wyznaczanie w tabelach kursowych kursu franka szwajcarskiego oraz wysokości tzw. spreadu (różnica między kursem sprzedaży i zakupu waluty obcej) przy pozbawieniu konsumenta jakiegokolwiek wpływu i bez wskazania w umowie sposobu ustalania kursów walut, rażąco narusza interesy konsumenta i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami (tak np. Sąd Apelacyjny w Warszawie z dnia 13 marca 2019, I ACa 681/18). Klauzule te kształtują stosunek prawny łączący powoda z klientami w sposób naruszający równowagę kontraktową – zapewniający niedozwoloną przewagę profesjonalistom, wykorzystującym swoją pozycję kredytodawcy jako podmiotu silniejszego. Innymi słowy, zapewniając pozwanemu możliwość dowolnego kształtowania kursu waluty, naruszają w sposób rażący interesy konsumentów.

Działanie banku było również sprzeczne z dobrymi obyczajami, gdyż polegało na zatajeniu przed konsumentem istotnych informacji, dostępnych dla banku, które pozwoliłyby konsumentowi na podjęcie świadomej i rozważnej decyzji, na nieprzedstawieniu rzetelnych symulacji wykazujących wpływ wzrostu kursu franka na wysokość zobowiązań powoda i realny koszt kredytu. Bank nie zaproponował przy tym żadnych mechanizmów, które ograniczałyby ryzyko walutowe, uwzględniając słusze interesy obu stron umowy. Bank wykorzystał swoją przewagę informacyjną a także zaufanie, jakim konsumenci w Polsce obdarzali w tamtym czasie banki. Przetawione w niniejszej sprawie dowody, w świetle twierdzeń strony powodowej, nie dają podstaw do ustalenia, że bank wykonał obowiązek informacyjny w tym zakresie w sposób, dający stronie powodowej pełne rozeznanie co do istoty transakcji. Nie chodzi bowiem tylko o ogólną wiedzę, że kursy walut zmieniają się, ale o uwidocznienie, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływających z umowy konsekwencji ekonomicznych, w tym przyjęcia przez kredytobiorcę ryzyka kursowego, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku dewaluacji waluty. Ponadto przedstawienie konsumentowi jakichkolwiek informacji musi się odbywać w warunkach umożliwiających spokojne, niezakłócone zapoznanie się z nimi oraz swobodne ich przeanalizowanie. Z pewnością nie spełnia tego wymogu, tak jak w przypadku niniejszej umowy, oświadczenie o poinformowaniu i o świadomości ryzyka kursowego zawarte na wielostronicowej umowie kredytu.

Ponadto w zakresie klauzuli zawartej w § 2 ust. 2 umowy należy odwołać się do treści rejestru postanowień wzorców umów uznanych już prawomocnie za niedozwolone. Zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie XVII Amc 426/09, utrzymanym w mocy przez Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 21 października 2011 r. w sprawie VI ACa 420/2011 uznaje się za niedozwolone i zakazuje wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia zawartego we wzorcu umowy o treści: „Kredyt jest indeksowany do (...)/USD/EUR, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna

(...)/USD/EUR według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy” (klauzula niedozwolona numer (...)). Analiza treści uzasadnienia tych wyroków prowadzi do wniosku, zgodnie z którym wyżej przywołane niedozwolone postanowienie umowne ma treść niemal identyczną z § 2 ust. 2 umowy stron niniejszego postępowania. W kwestii dotyczącej niedozwolonego charakteru tego postanowienia Sąd podziela w całości argumentację zawartą w uzasadnieniu wyżej przywołanego wyroku SO w Warszawie, zgodnie z którym dobre obyczaje nakazują, aby ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem umowy, o ile nie wynikają z czynników obiektywnych, były możliwe do przewidzenia. Wykładnia tego postanowienia wskazuje na fakt naruszenia przez pozwanego zasady lojalnego kontraktowania i równorzędnego traktowania konsumenta. Brak określenia w umowie sposobu ustalania kursów walutowych na potrzeby przeliczenia salda zadłużenia na walutę obcą oraz przeliczenia na złote kwoty wymaganej do spłat kredytu w rażąco sposób narusza interes konsumenta. Konsument zawierając umowę kredytu indeksowanego liczy się i akceptuje ryzyko wynikające ze zmienności kursów walutowych, lecz nie ma ono nic wspólnego z ryzykiem całkowicie dowolnego kształtowania kursu wymiany przez kredytodawcę i narażenia konsumenta na nieprzewidywalne koszty. Każdorazowo Bank ma możliwość ustalenia kursu sprzedaży na poziomie znacznie przewyższającym rynkowy kurs wymiany, co naraża konsumenta na nieprzewidywalne koszty. Konsument nie ma możliwości weryfikacji w oparciu o jakiegokolwiek obiektywne kryteria zasadności ponoszenia kosztów wynikających z ustalanych przez Bank kursów walutowych. Dodatkowo, umowy kredytu cechują się długim okresem trwania i ograniczoną możliwością jego wcześniejszej spłaty kredytem z innego banku, co wpływa na ocenę klauzul.

W ocenie Sądu postanowienia w zakresie klauzul indeksacyjnych umowy kredytu należy uznać za abuzywne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc, a konsekwencją tego jest działająca ex lege sankcja bezskuteczności. Klauzule te rażąco naruszają interesy strony powodowej jako konsumenta i w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami kształtuje jego obowiązki.

Natomiast w zakresie samej klauzuli zawartej w § 8 ust. 3 regulaminu Sąd był zobligowany do uwzględnienia treści prowadzonego przez Prezesa UOKiK rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone. Stosownie do treści art. 9 ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw z dnia 5 sierpnia 2015 r. (Dz.U. 2015 poz. 1634), w odniesieniu do postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ KPC, stosuje się przepisy KPC w brzmieniu dotychczasowym, nie dłużej jednak niż przez 10 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. od dnia 18 kwietnia 2016 roku). Stosownie do treści art. 479⁴³ kpc (w brzmieniu obowiązującym do czasu wejścia w życie wyżej przywołanej ustawy nowelizacyjnej) prawomocny wyrok sądu ochrony konkurencji i konsumentów uwzględniający powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec osób trzecich – od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK.

Granica rozszerzonej prawomocności wyroku wydanego w ramach kontroli abstrakcyjnej wymaga objęcia skutkami wyroku wszystkich konsumentów związanych postanowieniami konkretnego wzorca. Oznacza to konieczność uznania, że dane postanowienie umowne powielające postanowienie wzorca umowy uznane za niedozwolone i wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 kpc, lub postanowienie identyczne z nim w treści, jest niedozwolone. Rozwiązanie to mieści się w ramach z art. 6 ust. 1 w zw. z art. 7 ust. 1 i 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG oraz odpowiada wymaganiom Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w pkt 35-38 wyroku z dnia 26 kwietnia 2012 r., C-472/10 (zob.: uchwała 7 Sędziów SN z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 17/15).

Zgodnie z powołanym wcześniej wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie XVII Amc 426/2009, utrzymanym w mocy przez Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 21 października 2011 r. w sprawie VI ACa 420/2011 uznaje się za niedozwolone i zakazuje wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia zawartego we wzorcu umowy o treści: „W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kwota raty spłaty obliczona jest według kursu sprzedaży

dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia spłaty.” (klauzula niedozwolona numer (...)).

Zapis § 8 ust 3 regulaminu jest w swojej treści identyczny z klauzulą niedozwoloną numer (...) i pochodzi od tego samego przedsiębiorcy. Klauzula waloryzacyjna przy spłacie kredytu ma zatem charakter niedozwolony. W konsekwencji jest ona bezskuteczna.

2.3. Skutki stwierdzenia niedozwolonego charakteru warunków umowy

Z przepisów art. 385¹ § 2 kc jak i z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG wynika, że skutkiem zasadniczym uznania postanowienia za niedozwolone jest brak związania konsumenta tym postanowieniem, co oznacza, że nie wywołuje ono skutków prawnych od samego początku i z mocy samego prawa, obowiązkiem sądu jest uwzględnienie tego skutku z urzędu, zaś orzeczenie sądu stwierdzające abuzywność ma charakter wyłącznie deklaratoryjny. Dokonując rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie Sąd miał na uwadze stanowisko zaprezentowane w wyroku (...) z dnia 3.10.2019 r. wydanym w sprawie C-260/18 dotyczącej tego podobnego rodzaju umowy kredytu, co umowa stanowiąca przedmiot niniejszej sprawy.

Zdaniem Sądu dalsze wykonywanie przedmiotowej umowy po wyeliminowaniu z niej w/w niedozwolonych postanowień umownych spowodowałoby taką modyfikację umowy łączącej strony, że prowadziłyby to do zmiany charakteru prawnego umowy, w tym oznaczałoby wykładnię sprzeczną z art. 65 kc. Wyeliminowanie ryzyka kursowego, charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i uzasadniającego powiązanie stawki oprocentowania ze stawką LIBOR (bądź stopy referencyjnej odwołującej się do rynku międzynarodowego, jak w przedmiotowej umowie; stopa ta została później zastąpiona stawką LIBOR), jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, iż należy uznać ją za umowę o odmiennej istocie i charakterze, mimo iż nadal jest to tylko wariant umowy kredytu. Oznacza to, że po wyeliminowaniu tego rodzaju postanowień umownych utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co prowadzi do całkowitej nieważności umowy na podstawie art. 58 § 1 i 3 kc w zw. z art. 353¹ kc. Strony nie zawarłyby umowy kredytu złotowego oprocentowanego według stawki LIBOR (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 lipca 2020 r., VI ACa 32/19).

W miejsce postanowień uznanych za abuzywne nie wchodzi przepisy dyspozytywne, albowiem nie istnieją przepisy dyspozytywne wprost regulujące tę kwestię, a Sąd rozpoznający niniejszą sprawę uznając postanowienia umowne za niedozwolone nie posiada uprawnień do ustalenia odmiennej treści praw i obowiązków stron umowy w tym zakresie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.09.21 r., I (...) 74/21). Sądy krajowe są zobowiązane wyłącznie do zaniechania stosowania nieuczciwego postanowienia umownego, aby nie wywierał on wiążących skutków wobec konsumenta, natomiast nie są uprawnione do nadawania mu nowej treści (por. wyroki (...) z dnia 15 marca 2012 r., C-453/10, z dnia 21 grudnia 2016 r., C- 154/15).

W konsekwencji Sąd uznał, że umowa kredytowa będąca przedmiotem sporu jest nieważna w całości, o czym orzekł jak w pkt I wyroku

II. Roszczenie o zapłatę

W związku z uznaniem, że przedmiotowa umowa była nieważna od samego początku stronie powodowej należy się zwrot wszystkich świadczeń spełnionych w jej wykonaniu, albowiem uiszczenie wszystkich świadczeń przez powodów na rzecz pozwanego było bezpośrednio związane z realizacją nieważnej umowy. W ocenie Sądu konsekwencją nieważności umowy jest obowiązek zwrotu wszystkiego co strona pozwana otrzymała od strony powodowej.

Zgodnie z art. 405 kc kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Natomiast zgodnie z art. 410 § 1 i 2 kc przepis ten stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego, tj. takiego, w którym ten, kto je spełnił nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa

świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Dla aktualizacji roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia – poza wykazaniem jednej z kondykcji opisanych w art. 410 § 2 kc, wystarczające jest wykazanie samego przesunięcia majątkowego pomiędzy zubożonym (solvens) a wzbogaconym (accipiens) będącego następstwem spełnienia nienależnego świadczenia, gdyż ze swej istoty spełnienie tego świadczenia spełnia przesłankę zubożenia, zaś jego otrzymanie - kryteria wzbogacenia (tak też Sąd Najwyższy w wyrokach z 15 maja 2014 r., II CSK 517/13, LEX nr 1488794, z 29 listopada 2016 r., I CSK 798/15, LEX nr 2183475, zob. także wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, LEX nr 2771344). Bez znaczenia w sprawie pozostawało to, czy pozwany faktycznie rozporządził środkami finansowymi otrzymanymi w ramach spłat rat kredytu, choćby na pokrycie własnych zobowiązań i nie zachodzi w tym wypadku potrzeba ustalenia, czy wzbogaciło ono odbiorcę (accipiensa). Samo bowiem spełnienie świadczenia nienależnego jest źródłem roszczenia restytucyjnego.

Brak zastrzeżenia przez kredytobiorców zwrotu spełnianego świadczenia (rat kredytu) nie niweczył skuteczności roszczenia, gdyż jak wynika z art. 411 pkt 1 kc spełnienie świadczenia w wykonaniu nieważnej czynności prawnej rodzi obowiązek zwrotu, nawet jeżeli spełniający świadczenie wiedział, że nie jest do tego zobowiązany. W niniejszej sprawie podstawą prawną świadczenia była nieważna czynność prawna, która nie stała się ważna mimo spełnienia świadczenia, a w takim wypadku wiedza spełniającego świadczenie, że nie był do świadczenia zobowiązany, nie zwalnia odbiorcy świadczenia do jego zwrotu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2018 r., I CSK 575/17, Legalis nr 1829409).

W sprawie nie znajduje również zastosowania wyłączenie z art. 411 pkt 2 kc (zasady współżycia społecznego), albowiem skutki stosowania przez bank niedozwolonych postanowień umownych nie mogą podlegać ochronie prawnej. Świadczenie spełnione przez powódkę w następstwie nieważnej umowy kredytowej nie może być kwalifikowane jako czyniące zadość zasadom współżycia społecznego, skoro to właśnie zastosowanie przez bank wzorca umownego zawierającego klauzule abuzywne należało oceniać w kontekście naruszenia dobrych obyczajów.

W art. 410 § 2 kc w sposób enumeratywny wymieniono cztery sytuacje (kondykcje) kreujące obowiązek zwrotu nienależnego świadczenia i komplementarne do niego roszczenie o jego zwrot. W sprawie znajduje zastosowanie teoria dwóch kondykcji, którą należy rozumieć jako konstruującą po obu stronach nieważnej czynności prawnej niezależne roszczenia o zwrot spełnionego świadczenia. T. stanowisko należy już uznać za ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W szczególności należy odwołać się w tej mierze do uchwały Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 r. (III CZP 11/20), w której wyjaśniono, że stronie, która w wykonaniu umowy kredytu, dotkniętej nieważnością, spłacała kredyt, przysługuje roszczenie o zwrot spłaconych środków pieniężnych jako świadczenia nienależnego (art. 410 § 1 kc w zw. z art. 405 kc), niezależnie od tego, czy i w jakim zakresie jest dłużnikiem banku z tytułu zwrotu nienależnie otrzymanej kwoty kredytu, czy też uchwały z 7 maja 2021 r. (III CZP 6/21, której Sąd Najwyższy nadał moc zasady prawnej), w której wyjaśnił, że jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 kc), zastrzegając jednocześnie, że kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna.

Roszczenia stron mają charakter odrębny (niezależny), co oznacza, że nie ulegają automatycznie wzajemnej kompensacji i konsument może żądać zwrotu w całości spłaconych rat kredytu niezależnie od tego, czy i w jakim zakresie jest dłużnikiem banku z tytułu nienależnie otrzymanej kwoty kredytu. W konsekwencji kwota łączna, jaką powódka spłaciła stanowi świadczenie nienależne.

Powodowie w okresie od zawarcia umowy do dnia 25 października 2021 roku zapłacili pozwanemu łącznie kwotę 75.254,20 zł. Ponieważ podstawa prawna tego świadczenia odpadła, zostało ono spełnione nienależnie i podlega zwrotowi.

Sąd nie uwzględnił zarzutu przedawnienia podniesionego przez pozwanego w zakresie żądania zapłaty.

Roszczenia powodów o zapłatę nie można uznać za świadczenie okresowe, w konsekwencji wyłączona jest możliwość zastosowania trzyletniego terminu przedawnienia przewidzianego w przepisie art. 118 kc. Skoro umowa jest nieważna, to nie ma podstaw do rozróżnienia odsetkowej i kapitałowej części rat, gdyż w ogóle nie doszło do skutecznego ustalenia ratalnej spłaty. Zastosowanie ma zatem 10-letni okres przedawnienia zgodnie z art. 118 kc w zw. z art. 5 ust. 3 ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 13 kwietnia 2018 roku (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104). Co do kwestii początku biegu terminu przedawnienia, to z uwagi na zastrzeżoną dla kredytobiorcy-konsumenta możliwość podjęcia ostatecznej decyzji co do sanowania niedozwolonej klauzuli umownej (i uniknięcia w ten sposób skutków nieważności umowy) albo powołania się na całkowitą nieważność umowy także wtedy, gdy mogłaby zostać utrzymana w mocy przez zastąpienie klauzuli niedozwolonej stosownym przepisem (por. wyrok (...) z 3.10.2019 r. w sprawie C - 260/18, pkt 55, 67), należy uznać, że termin przedawnienia roszczenia o zwrot nienależnie spełnionego świadczenia może rozpocząć bieg dopiero po podjęciu przez kredytobiorcę - konsumenta wiążącej (świadomej, wyraźnej i swobodnej) decyzji w tym zakresie. Dopiero bowiem wtedy można przyjąć, że brak podstawy prawnej świadczenia stał się definitywny, a strony mogą zażądać skutecznie zwrotu nienależnego świadczenia (art. 120 § 1 zd. 1 kc) - (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11.12.2019 r., V CSK 382/18, nie publ., uchwała Sądu Najwyższego z 16.02.2021 r., III CZP 11/20, lex 3120579, wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 22.04.21 r., C-485/19).

W niniejszej sprawie powodowie podjęli ostateczną decyzję co do powołania się na całkowitą nieważność umowy dopiero w dacie sporządzenia reklamacji z dnia 27 lipca 2021 r. W konsekwencji należało uznać, że termin przedawnienia w niniejszej sprawie jeszcze nie upłynął.

W rezultacie Sąd orzekł jak w pkt II wyroku, zasądzając od pozwanego na rzecz powodów dochodzoną przez nich kwotę, tj. 75.254,20 zł.

W obowiązującym stanie prawnym brak przepisów zastrzegających solidarność wierzycieli również w przypadku wspólności majątkowej małżeńskiej. W trakcie zasądzania należnego świadczenia, nie można rozdzielać go na części przypadające każdemu z małżonków, gdyż do istoty takiej wspólności należy zaniechanie określenia wielkości udziałów przypadających każdemu z małżonków; najczęściej zresztą określa się ją mianem wspólności bezudziałowej. W konsekwencji Sąd zasądził świadczenie na rzecz powodów bez zastosowania konstrukcji zasądzenia solidarnego jak i bez rozdzielania świadczenia na części przypadające każdemu z małżonków, co jest także zgodne z żądaniem pozwu.

Na podstawie art. 481 kc Sąd zasądził od powyższej kwoty odsetki ustawowe za opóźnienie zgodnie z żądaniem pozwu od dnia 27 sierpnia 2021 roku do dnia zapłaty, tj. od następnego dnia po upływie 30-dniowego terminu od dnia zgłoszenia reklamacji. Zobowiązanie do zwrotu świadczenia nienależnego należy do tzw. zobowiązań bezterminowych, w których termin spełnienia świadczenia nie jest z góry oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, wobec czego spełnienie winno nastąpić niezwłocznie po wezwaniu do wykonania zgodnie z art. 455 kc.

III. Koszty postępowania

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy. Powództwo zostało uwzględnione w całości, dlatego też Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów całość poniesionych przez nich kosztów procesu. Na zasądzoną kwotę złożyły się: opłata od pozwu – 1.000 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 34 zł (2 x 17 zł), koszty zastępstwa procesowego – 5.400 zł.

SSO Alina Gąsior

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.

SSO Alina Gąsior